

Leto II.

NA MEJAH

Štev. 6.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. marca 1937

Praznik, posvečen delu

V današnjem času, ko tudi slovenski narod trpi na svetovnem zlu in pojavu povojne dobe in gospodarske krize, na brezposelnosti, v času, ko tisoči naših brezposelnih ročnih delavcev in stotine izobražencev že skoro nimajo druge želje kot: delo, zaposlitev in zopet delo, nam je postala mnogo bolj umljiva nemška prislovica: »Arbeit ist des Lebens Lust und Freude«, — delo je zabava in veselje v življenju. — Vsi tisti, ki so trpeli in še trpijo zaradi neprostoovoljne brezposelnosti, sami bridko občutijo, da je brezdelje zlo za človeka, ne samo v gmotnem oziru, ker si ne morejo pridobivati sami sredstev za življenjski obstanek, ampak tudi v moralnem oziru. Čutijo, da so družbi v breme, čutijo, kot da jih je človeška družba izločila iz svojih vrst. Na tisoče jih je samo v naši Sloveniji, ki danes čakajo, da bi prijeli za vsakršno delo, ki smatrajo delo in zaposlitev za blagoslov. In najhujša socialna krivica današnje dobe je, da dela voljan in dela željan človek dela ne dobi, ker je vsak človek po naravi določen in ustvarjen za delo.

Jesenice v zadnjih letih gospodarske krize niso toliko trpele zaradi brezposelnosti, kot drugi industrijski kraji. Stalne in dolgotrajne brezposelnosti na Jesenicah prav za prav nismo poznali; nasprotno — k nam so prihajali nešteti iz vseh krajev Slovenije, ker so upali, da bodo dobili tu zaposlitev prej kot kje drugje. Naša želja je, da se razmere na Jesenicah glede zaposlitve vsaj ne bi poslabšale, po možnosti še izboljšale; da bi Jesenice gospodarsko procvitale na podlagi medsebojno povezanega zaslužka in smotrnega dela; da bi KID, ki je za Jesenice edino v poštev prihajajoče podjetje, mogla pri preureditvah in napravah podjetja poiskati novih možnosti zaposlitve in dela...

Davno je že med kulturnimi narodi vsega sveta izginil predsodek, da je ročno delo manj vredno in sramotno. Narodi starega veka pa so smatrali vsako ročno delo za nekaj nizkotnega; delali so jim sužnji podjarmljenih narodov, delale so ženske. V rimskem cesarstvu je bilo za časa največjega procvita tega svetovnega imperija 50 milijonov sužnjev, v Rimu samem 1 milijon 300.000, ko je mesto imelo okrog 2.000.000 prebivalcev. Kljub svoji visoki kulturi niso ne Grki ne Rimljani in drugi stari narodi poznali pravega namena in dolžnosti dela, vsako fizično delo ali rokodelstvo je bilo nevredno svobodnega moža in državljana, bilo je samo za sužnje.

Sv. Cerkev je povzdignila fizično delo in mu pripomogla do njegove prave veljave. Bog za

svojega skrbnika ni izbral kakega judovskega ali rimskega mogotca tedanje dobe, ampak preprostega tesarja — ročnega delavca. Kristus sam je posvetil ročno delo, storil je to, da bi delu dal pravo vrednost in zato je bil tudi njegov nauk — poganom nespamet. Socialni papež Leon XIII. pravi: Delo človeka ne ponižuje, temveč vsakemu se mora šteti v čast, ako si služi z delom svojih rok svoj kruh.

Vsako ustvarjajoče pozitivno delo, pa naj si bo to ročno ali duševno, je v dobrobit človeštvu, posamezniku in skupnosti; posamezniku v kolikor mu pripomore do dobrin v življenju, skupnosti v kolikor služi napredku in omiki človeštva. Brez dela ni življenja, delo je neizprosno zakon našega življenja. Zato ima pravico do dela vsakdo, zato je pa resno delo tudi osnovna dolžnost vsakega človeka. Delo ima nravno moč, ki človeka blaži; delaven človek, delaven narod more biti žilav in čil.

Za nas, katoliške delavce, pa ima delo še višji, nadnaravni namen. Za nas, katoličane, ne sme biti nikdar edini namen dela ta, da z njim pridobivamo samo dobrine za življenje, za svoje ugodje. Tako gledanje na delo je ustvaril zmaterializirani, liberalni kapitalizem, kateri vidi v delu samo sredstvo, da pridobiva zemeljske dobrine, — surovine in kapital, in tako na eni strani kopiči bogastvo, — na drugi ustvarja revščino, ker je delo čimbolj zmehaniziral, da vrednost osebnega fizičnega dela zmanjša.

Od Boga dana zahteva: »V potu svojega obraza si boš služil svoj kruh«, velja za vse čase in stanove, za posameznike in narode. Od žezla do motike ni stanu, katerega delo ne bi bilo zvezano s trudom in naporom. V tej zahtevi je tudi zahteva: Vsak dóbi sad svojega dela po razmerju napora. Gledati moramo v delo dar božje dobrotljivosti in vir časnega blagostanja in zadovoljnosti. Delo ljubiti in ne delati samo iz potrebe in sile, to je nauk Cerkev in zgled Kristusov.

Ne pustimo si vzeti pri napornem delu in pri skrbi za vsakdanji kruh tolažbe, da je življenje pod bremenom resnega, poštenega in neumornega dela tudi nadnaravni blagor človeštva, da ne bomo rekli s Petrom: »Učenik, vso noč smo delali, pa nismo nič ujeli«...

Kristus sam se je podvrgel delu in ga s tem posvetil ter pokazal pot, po kateri more delo postati vir časne in večne sreče.

Blizajoči se praznik sv. Jožefa naj bo za nas, katoliške delavce, praznik posvetitve našega narpnega dela.

Prihodnja številka našega lista izide zaradi velikonočnih praznikov 27. t. m.

Z Jesenic

Duhovne vaje za može in fante bo imel v župni cerkvi g. Miha Jenko v dneh od 16. do 19. tega meseca. Cerkevni govori bodo zvečer ob pol 7 in zjutraj ob pol 6; za dekleta bodo duhovne vaje od 17. do 19. tega meseca v cerkvi na Savi. Cerkevni govori na Savi bodo zvečer ob 8 in zjutraj ob pol 7. Opozorjamo na te duhovne vaje naše može, zlasti pa našo mladino, ki naj se duhovnih vaj udeležuje v čim večjem številu ter se tako utrdi v svojih načelih in v milosti božji za borbo zoper duha, ki je božjemu duhu nasproten.

Prosvetni večer stavbinskega delavstva je bil radi nepredvidenih ovir preložen in se bo v enakem obsegu vršil v torek pred Veliko nočjo, to je 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Krekovem domu. Kdor razume težave in skrbi teh naših delavcev, se bo pač oddolžil njihovi požrtvovalnosti s tem, da se prosvetnega večera gotovo udeleži. Delati po 10, 12 in še več ur na dan na zimskem mrazu za borno plačo in ne zgubiti veselja še do strokovnega in prosvetnega dela vsekakor ni majhna stvar. Če bi bili ti delavci zagrenjeni in razočarani nad življenjem, bi bilo vsekakor razumljivo, tako pa izpričujejo, da je v njih kljub vsemu temu mnogo zdravja in plemenitih teženj in dajejo samim sebi častno izpričevalo. Dajmo jim čast tudi mi s priznanjem njihovega dela.

Društveni sestanek članov Krekovega prosvetnega društva je bil pretekli ponedeljek. Na sestanku je govoril iz Ljubljane g. Mirko Javornik in domači gosp. župnik, duhovni vodja društva. Sestanek je bil dobro obiskan in oba govornika sta o aktualnih zadevah, ki se tičejo narodno in kulturno zavednega članstva, podala v zaokroženi celoti

mного zdravih misli. Pozdravljamo take skupne sestanke vsega članstva. Mislimo, da je društveni odbor dobro zadel, da je mesto razbitih odsekovih sestankov začel uvajati te skupne zборе.

Otroška tragedija na odru Krekovega doma je bila, kakor smo pričakovali, zares lepo podana. Igralci so se potrudili in svojo nalogo tudi dobro rešili. Malo je motilo le to, da se zaradi prekinjenja električnega toka v popoldanskih urah predstava ni mogla pravočasno začeti.

Občni zbor Vincencijeve konference je bil 9. t.m. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba članstva dokaj zadovoljiva. Še mnogo bolj razveseljivo pa je bilo poročilo konferenčnih funkcionarjev. To neizpodbitno dokazuje, da delo iste iz leta v leto napreduje: raste število članstva, raste število podpirancev, vstajajo vedno novi dobrotniki, širi se delokrog organizacije. Konferenca ima za bodoče še lepe načrte in upamo, da se ji bo posrečilo, da jih tudi izvede v življenje. Na občnem zboru je bil soglasno sprejet predlog, naj se v imenu istega pošlje g. notranjemu ministru dr. Antonu Korošču zahvala za njegove osebne podpore, ki jih je konferenci izkazal za jeseniške siromake. — Udeleženci zborovanja so imeli vtis, da je ta organizacija na Jesenicah brezdomno najlepša, najbolj idealna. V njej ni nobene debate o tem, kam in komu pripada ali je pripadal oni, ki se je k njej zatekel v stiski za pomoč. V njej ni nobene prerivanja za različne nazore, ni nobene mržnje in predbacivanja ter sumničenj med njenim članstvom. V njej živi samo ena misel: pomagati bližnjemu in lajšati ter zdraviti moralno in materialno stisko sodobnih dni. — Novemu odboru, ki mu načeljuje g. Jože Markež, želimo pri njegovem nesebičnem delu mnogo božjega blagoslova v korist naših najrevnejših.

Z Breznice

Naš občinski proračun za leto 1937-38 je bil na občinski seji dne 7. II. soglasno sprejet od vseh odbornikov. Izkazuje Din 242.752.— dohodkov in prav toliko izdatkov. Napram proračunu za l. 1936-37, ki je izkazoval Din 195.077.— dohodkov in prav toliko izdatkov, se je isti povisil za Din 19.655.—.

Proti temu povisjanju so se trije opozicijski odborniki, ki pri seji

Ne mešetarimo z življenjskimi interesi

V zadnjem desetletju so se jeseniške železarske stalno izpopolnjevale in preurejale na višjo kvaliteto storitev. Te preureditve so pred vsem zahtevale večjo uporabo električne energije in tako je železarna prišla do meje, ko ji pomanjkanje elektrike onemogoča vsako nadaljnje delo na modernizaciji in na izboljšanju kvalitete. Ta okolnost je že dolgo pretela jeseniški podjetnosti, v sedanji zimi pa je vsled pomanjkanja vode pokazala že vso svojo ostrino in je zadeva prišla celo v dnevno časopisje ter na banovinski svet. Banski svetnik gosp. Peter Arnež se je potegnil za delavstvo, ki je moralo vsled pomanjkanja električne energije na dopust, in je iznesel zahtevo po zgraditvi nove električne centrale za jeseniško industrijo. Ta nastop, ki je bil najboljše mišljen in namenjen v prid delavstvu, ki je pri tej stvari najbolj prizadeto, ter namenjen tudi obstanku in napredku naše podjetnosti, je izzval malo polemiko. Našli so se krogi, ki so graditvi tovarniške centrale nasprotni. Mi se podrobno v to zadevo ne bomo vmešavali. Kot glasilo našega kraja, kot zastopniki in propagatorji ljudskega blagostanja v tem našem revnem kotu pa hočemo k temu vprašanju navesti nekaj najnujnejših ugotovitev. Pozneje bomo o tej stvari prinesli tudi poročilo o tehniški izvedbi.

Dejstvo je, da obstoječe električne centrale ne zadoščajo več potrebam železarske. Iz tega nujno sledi, da je prizadet tudi njen obstanek, ker ji onemogoča tehniške preureditve, ki jih zahtevata konkurenčna sposobnost in sodobna tehnika. Mi tega dejstva nočemo zanikavati, saj je bilo to v letošnji zimi dokazano z dejstvi. Brez ozira na kakršnekoli okoliščine vemo, da bo mogla jeseniška železarna uspevati le, če ji bodo odprti novi viri električne energije. Na drugi strani pa poznamo zopet dejstvo, da teče mimo tovarne neizrabljena Sava, ki odnaša s seboj možnosti izboljšanja dela in ki odnaša s seboj tudi delavske zasluge. Milijoni kilovatnih ur stečejo neizrabljeni po strugi Save in odnašajo s seboj blagostanje kraja, banovine in države. Ako podrobno pogledamo te račune o izgubi, vidimo, da je od zadnjega brezuspešnega pogajanja za zgraditev elektrarne samo država izgubila nad 4.000.000 Din na davščinah. Tisti nesporazum je bil torej drago plačan. Za zgraditev električne centrale pri Mostah se poteguje poleg KID tudi podjetje Kranjskih dež. elektrarn v Ljubljani. Kranjske dež. elektrarne so toliko na boljšem, da imajo podporo banovinskega oboje in da imajo zato prvenstveno možnost vsakih koncesij za zgradbo take centrale. Ko je bil še čas, da bi koncesijo pridobila KID, je ta to zamudila in je danes odvisna od partnerja KDE. Tako izgleda cela stvar vsaj iz površnih poročil.

Naše gledanje na to vprašanje je odločno na tem, da se omogoči delo, od katerega živi ves okraj, in da se podpre industrija, kakor jo znajo podpirati na jugu. Naše stališče je to, da delamo na zagotovitvi obstanka našega industrijskega ljudstva, v katerega pronica tudi ves ostali revni kmetski in bajtarski stan radovljiškega okraja. Jasno je samo to, da je potrebna nova zajezitev Save, pa naj jo potem zajezi katerikoli naslov: ali KID ali KDE. Ako pa od tega načelnega stališča pobliže pogledamo zadevo, najdemo okolnosti, ki nas silijo k sledečim pripombam:

Ljubosumnost in skrb za prospeh našega okraja nas silita k težnjam, naj se dovoli zgraditev nove električne centrale KID, ki centralo potrebuje. Tako stališče bi zavzeli tudi potem,

ko vidimo, kako se vsestransko podpira konkurenčna železarna v Zenici. Zenica dobi vse, samo da se ji zagotovi prospeh. Ako bo hotela naša železna industrija konkurirati Zenici, bo morala najti pomoči vseh krogov in ne bo smela biti kot tarča za izkoriščanje. Do tega prepričanja pridemo najbolj, če čitamo odgovor nasprotnih krogov na zahtevo banskega svetnika. Ti krogi namreč pravijo, da mora centralo graditi banovinsko podjetje KDE, jeseniške železarske pa naj kupujejo tok iz Velenja. Zastopniki KDE pravijo, da bi lahko iz Velenj dobavljali tok Jesenicam, da ga imajo tam dovolj na razpolago. Istočasno pa pravijo, da bodo potem, ko bo KID jemala tok iz Velenj, lahko gradili kar nove elektrarne na Savi. To je le malo preočita namera za »pomoč« našim železarnam. Mi mislimo, ako imajo KDE odvišen tok v Velenju, potem pač ne potrebujejo nove elektrarne. Namesto da bi morala slovenska industrija kupovati dragi tok od državnega podjetja, naj si raje sama zgradi centralo. Še več! KID je v pomanjkanju električne energije in da bi ji ne bilo treba krčiti obratov je zaprosila KDE za električni tok in je prosila za možno ceno. KDE, ki izkoriščajo velenjski rudnik, so to prošnjo KID poslale v Sarajevo, kjer je sedež direkcije državnih rudarskih podjetij (tudi Zenice). Ta direkcija je videla, da je še tu kos svoji konkurenci in je seveda odgovorila, da ni v interesu te direkcije (tudi Zenice), da bi KID dobila iz Velenj cenejši tok. Jasno, kako pa bi bilo, da bi Zenica stregla konkurenci, ker ji ni treba. Ta odgovor jasno kaže, da bi KID postala neposredno odvisna od volje konkurence tudi pri elektriki, ako bi šla na ta pogoj. Iluzorno je torej misliti na tako možnost, kaj šele tako izvedbo forsirati. Mi ljudem ne zamerimo, ako ne poznajo slučaja tako jasno; prav zato pa naj jim služi naša razprava. Torej KID naj podpira lastno konkurenco s tem, da dobavlja od nje tok, naj bo od volje konkurence odvisna, kako drago bo morala plačevati dobavo električnega toka. Mnogo bolje je, da se dovoli graditev električne centrale tistemu, ki jo potrebuje — to je KID. Za zgraditev električne centrale po KID pa govori še okolnost, da bi zgraditev polne centrale stala visoke milijone, ki bi jih banovina težko dala naenkrat. Graditev centrale po malih proračunih skozi 10 ali 15 let pa bi ne koristila, nego bi delala le nadlego zdravemu gospodarskemu razvoju. Graditi bi mogla torej le KID, ki bi dvigala gradnjo postopoma, kakor bi obrati potrebovali, in bi jo sproti amortizirali. Ko bi bil dograjen zadnji del moderne centrale, bi bila vsa že dokaj amortizirana in lahko bi se našla obojestranska povoljna rešitev, tako da bi za elektrifikacijo naših železnic odstopila KID tok skoro zastoj.

Ko govorimo že o odvisnosti KID od direkcije državnih rudarskih podjetij v Sarajevu, ki naj bi po predlogu KDE krogov odločale ceno za električni tok KID, naj omenimo še drugi tak slučaj. Ko se je KID obrnila na jugoslovanske državne železnice, da bi dobila tarifne ugodnosti, kot jih dobi tudi konkurenca, je prišel odgovor, da to znižanje tarife za KID ni v interesu državnih rudarskih podjetij v Sarajevu (Zenica!). Mi tudi ta odgovor razumemo, toda hvala Bogu, da so še tu drugi krogi, ki o tem odločajo in da slovenske podjetnosti ne bodo odvisne od kruha, ki bi ga ji hotela rezati konkurenca. — Iz takih okolnosti moremo le želeto, da bi se to važno vprašanje ne reševalo po kakih prekupčevalskih interesih in da bi pri končni odločitvi upoštevali

Najnovejše zanimivosti s Koroške Bele

Resni dvomi o veljavnosti naše zadnje občinske seje nikakor niso neupravičeni. Odpadle so namreč mnoge formalnosti, na katere so se hvaležni gledalci in poslušalci naših občinskih sej, katerih ni malo, namreč sej in gledalcev, že tako navadili, da se jim zde seje brez njih neveljavne. Zgodilo se je namreč nekaj nezasišanega: odpadle so vse interpelacije gospoda Georgionija — ali je to sploh mogoče? — in vsi osebni napadi na g. kaplana, tako da sedaj občani res ne vedo, pri čem da so. Morda jih bo pa drugič nekaj košev več.

Tenkočutnost našega g. župana smo imeli zopet priliko občudovati na zadnji občinski seji, ko je nekemu nasprotnemu odborniku podvrigel izjavo, ki je ni slišal nihče razen socialističnih odbornikov na županovo vprašanje, ki pri nas pomeni veliko. Drugi, ki so se prav tako, če ne morda še bolj zanimali za to izjavo, niso pri najboljši volji ničesar slišali. Zaradi tega je verjetno, da bo treba vsakemu odborniku nastaviti pri občinski seji na grlo poseben aparat, ki bo zaznamoval vsako izgovorjeno besedo, nakar bo po seji g. župan pregledal, kaj naj pride in kaj naj ne pride v sejni zapisnik. Toda zaenkrat teh aparatov — žal — še ni.

Občinska seja dne 26. februarja 1937 je bila za občino Koroško Belo velikanske važnosti in bo treba ta datum vklesati v vse javne stavbe, zgradbe in poslopja, da ga vaščani ne pozabijo. Morda bi celo kazalo vpeljati zaradi njega novo časovno štetje. Med velikopoteznimi novimi načrti se je na primer sprožilo tudi vprašanje krematorija, ki naj bi na kak način razbremenil naše premajhno pokopališče. Gosp. Georgioni, ki je to predlagal, pa je popolnoma pozabil staviti konkreten predlog o tem, kako bo s premogom, ki se bo pri tej napravi uporabljal, ali naj se tudi pri njem pobira trošarina na uvoženi industrijski premog (v koliko se industrijski premog razlikuje od navadnega, ki ga uporabljamo po domačih kuhinjah, še ne vemo, ker bo zadnjo besedo o tem izrekla naša nova akademija), ali pa naj ta trošarina odpade. Vsi davkoplačevalci pa so mnenja, da bi bil najceneje izvedljiv ta predlog, če občinska uprava zaprosi KID — mogoče že kar na podlagi danih pooblastil, ki jih je na kupe —, da ji v to svrhu prepusti kakšno staro, že izrabljeno globoko peč, ki bi za to svrhu popolnoma zadoščala. Glede premoga oziroma kuriva pa smo mnenja, da bi prišli najceneje baški napravljeni na tiste dni, ko občinski gozdar pobira vodarino.

Drug izhod je našel odbornik, ki je predlagal, naj bi spuščali mrlične po Savi. Ker pa bi se morala pokazati neka razlika med »pravovernimi« in »manjvrednimi«, se bo do prihodnje seje izdelal pravilnik, ki bo določil, naj se iz cementa, ki je ostal pri napravi in popravi rezervarja, ali kje je že bilo, napravi v Gošči visok oder z gladko politiranim, strmo nagnjenim odvozom, po katerem bodo spuščali »pravoverne«, za »fulke« pa bo pravilnik predvideval most v Kavčkah.

v prvi vrsti slovensko podjetnost, obstanek in napredek našega kraja in obstanek našega revnega prebivalstva. Naj torej merodajni krogi ne mešetarijo s temi interesi in naj čim prej najdejo sporazumen izhod v čuvanju interesov naše industrije, našega slovenskega industrijskega prebivalstva in naših skupnih slovenskih gospodarskih interesov. Vse to je za nas življenjske važnosti.

Veliko novost je v dolgočasno življenje na Koroški Beli prinesla ta seja tudi s tem, da se je brez konkretnega predloga govorilo o škodi, ki jo predsedniku in tajniku Sadjarske podružnice delajo zajci. Konkreten predlog, ki je sicer odpadel, bi se lahko glasil takole: Za Ledrarjevimi in Glažarjevimi vrtači naj se na vsakih deset korakov postavijo na občinske stroške velike napisne table v velikosti 10 × 20 metrov — zajci imajo baje vsi precej kratek pogled in bi bilo zaradi tega treba vzeti večje črke, ki bi se ponoči tudi primerno razsvetlile. Napis bi se glasil: »Zajci, zajklje in ves zajčji rod, pozor! Ker se za temi plankami začinja vrt gospoda predsednika Sadjarskega društva (oziroma tajnika, pa to bo itak na tabli vse lepše napisano), naroča občinska uprava na podlagi sklepa občinske seje, da ne sme nihče izmed vas zleteti skozi ograjo ali jo preskočiti. Vsak prestopnik se bo policijsko kaznoval. Kazen: s pendrekom 25 po zadnjem delu ali pa eno za ušesi!« In bi se lahko k predlogu dodalo še to, naj se spodaj podpiše g. župan in bi bil to spomenik »aere perennius« (tako pravi Horac, ki ni bil duhovnik) in bi bil tukaj red, da še nikoli takega in bi stvar držala na večne čase. Pa stvar ne bi bila samo krajevnega pomena, ampak bi dali lahko to tudi v časopise in bi služilo za zgled tudi drugim občinam in bi se pripeljali domačini in sosedje iz vse Slovenije, če ne celo iz vse Jugoslavije. Tako bi tujski promet zelo, zelo narastel, zlasti sedaj, ko smo začeli misliti tudi na olupšavo kraja. Zadovoljni bi bili tudi tisti gostilničarji, ki se pritožujejo nad sv. Miklavžem, da jim je odnesel vse goste — in bi se morda celo pokazala potreba po novih gostilnah. Vsi gostje in domačini bi govorili samo eno: Če se za zajčjo vzgojo toliko naredi, koliko bolj se šele žrtvuje za ljudi in bi tako naša občina prišla v sluh pravega zemskega raja.

Kratek oddih je na dolgo proračunsko sejo prinesla seja naše nove Akademije znanosti in umetnosti, in sicer tistega oddelka, ki se bavi s čisto umetnostjo; pododdelek: ples. Po daljših in krajših razglabljanjih vseh članov tega odbora o bistvu in pospeševanju narodnih plesov in podružabljenju, ki ga prinašajo v človeško družbo, o njihovem postanku, ki sega daleč nazaj v dobo, ko še človek ni znal niti govoriti (znanstveno akademski izraz: ko je bil še opica), se je govorilo tudi o izumiranju teh starih človeško-opičjih običajev, katerih se vedno bolj lotevajo in jih razjedajo in uničujejo kužne bolezni banovalskih in občinskih trošarin. Znanstveni izsledki »podružabljenja«, ki ga taki narodni plesi prinašajo v naše kraje, se pri nas običajno ugotavljajo in obravnavajo v previjalnem oddelku Bratovske skladnice, posebno zanimivi slučajji pa, zlasti oni težje narave — za kar naša Bratovska skladnica še nima znanstvenih aparatov, ker Javornik dosedaj še ni vseučiliško mesto s svojo vseučiliško kliniko — pa se obravnavajo v drugih bolnicah in kot zadnja akademska instanca govori običajno okrajno sodišče, ki kratko in jasno pojasni zadevo in nagradi učenjaka, ki se je posvetil temu študiju. Taki nastopi akademije nas zelo vesele, ker dokazujejo, da se tudi široke plasti naroda zanimajo za znanost in umetnost. Z veseljem srcem ugotavljamo: Zlati čas zdaj »muzam« kranjskim pride...

Pasjo takso po teži je na zadnji občinski seji predlagal g. Georgioni, pa — šment — zopet brez konkretnega predloga. Stvar je v resnici precej kočljiva, ampak neizvedljiva pa ni. Konkreten predlog g. Georgionija bi se na primer lahko

niso glasovali proti, pritožili dne 11. II. na sresko načelstvo v Radovljici in sicer: da se plača občinskemu delovodju poviša od 8.400 na 12.000 Din letno, da je postavka Din 5.000 za javno razsvetljavo previsoka, da se je podpora Sokolski četni, ki jo je prejemale prejšnja leta, črtala, dalje, da ni prav, ko se je odobrilo Din 5000 za odkritje studencev v Smokuču, da se je proračun povišal za Din 22.625 in da so se doklade na neposredne davke zvišale za 2% ter da na seji ni predsednik vprašal pred glasovanjem navzoče odbornike, če imajo kaj pripomniti. Je pa še polno drugih pritožb na posamezne postavke proračuna, pa se nam zaenkrat ne zdi vredno in potrebno, da bi jih tukaj obravnavali. Če bo nastala potreba, se bomo pa tudi v ostalih točkah oglasili. Na gornje navedene točke pa sledeče:

Plača delovodju se je res povišala od 9.600 Din na 12.000 Din letno, ne pa od 8.400 na Din 12.000, kakor oni navažajo, ker je dosedaj delovodja prejemal poleg mesečne plače Din 700 tudi še 100 Din doklade. Torej se je plača občinskemu delovodju zvišala mesečno za 200,— Din, s čimer pa sedanja občinska uprava ni naredila nobene napake, pač pa je pokazala uvidnost, ker se zaveda, da tudi občinski tajnik mora biti plačan tako, da bo vsaj za silo mogel živeti. Če najniže plačan tovarniški delavec zasluži preko 1.000 Din, potem je razumljivo, da mora temu primerno zaslužiti tudi občinski tajnik. Čudimo se le, da se za take stvari pritožujejo ljudje, ki se izdajajo za socialiste in ki se pri KID sami potegujejo za čim višje plače. Dva od podpisanih pritožnikov pa zaslužita vsak do 2000,— Din mesečno in še čez. To so pa zares socialni socialisti!

Postavka Din 5000,— za javno razsvetljavo pa je še prenizka, če računamo, da občina plača na toku za 4 mesece, t. j. od oktobra l. 1936 do 1. februarja leta 1937 Din 2.365. Potem pa stanejo še žarnice in druga popravila. Najbolj pa se čudimo, da so se pritožili radi te postavke, ker je javno razsvetljavo napravila ravno prejšnja občinska uprava, v kateri so sedeli pritožitelji in kateri so vedno lažno ponavljali, da je tok zastoj. Prav posebno pa so se odlikovali s takimi izjavami pred občinskimi volitvami. Torej se pritožujejo čez delo, ki so ga sami izvršili.

Začudenja vredno pa je, da sta se dva socialistična pritožila, ker sokolska četa ni dobila nobene podpore. Razumemo pa nacionalista, ki se je pritožil, toda pač se bo moral privaditi, saj tudi Prosvetno društvo ni nikoli od občine dobilo podpore, pa tudi letos ni prosilo zanjo.

Din 5000 za iskanje studentev se bo izplačalo le, če se bo voda dobila, in radi tega je nepotrebna v tem oziru vsaka kritika. Saj ste bili pri seji, pa bi poslušali, kaj se je vse obravnavalo in kaj se je sklenilo. Bog daj, da bi se voda dobila, ker bo pri tem imela korist občina. Zato drugič tako kritiko prihranite zase.

Da se je proračun zvišal za Din 22.625, se tudi motite, ker gornje številke govorijo resnico. Zvišal pa se je vsled tega, ker se je za vsake vodovode odobrilo Din 15.000 več, kakor za leto 1936-37, za fond za graditev šole se je odobrilo Din 40.000, od katerih pa je banska uprava črtala 30.000 Din, tako da ostane za ta fond le Din 10.000. Radi tega se bo proračun znižal za Din 50.000, tako da bo nižji od prejšnjega za 10.545 dinarjev.

Doklade na neposredne davke se niso zvišale, pač pa so ostale iste, 75%. Drugega si ne moremo misliti, kakor da ti odborniki sploh niso vedeli, kakšna je bila dosedanja doklada. Na koncu se še pritožujejo, da ni predsednik vprašal odbornikov, če ima kdo še kaj pripomniti. Mi pa pravimo, da je dovolj žalostno, če bi se v takem slučaju odbornik sam ne upal oglasiti. Ali imate res tako malo korajže? Le škoda, ko ste bili že več let v občinskem odboru, pa si ne upate kaj takega vprašati. Vse to pa ni prav nič res, ker je predsednik za vsako točko posebej vprašal, če ima kdo kaj pripomniti.

Svetujemo vam, da se drugič pritožite takrat, ko bo občinski proračun razgrnjen, ne pa pozneje, ker star pregovor pravi, da je po toči zvoniti prepozno.

Na svidenje drugič!

Misijon bomo imeli ves teden po beli nedelji. Zadnji je bil leta 1921 in je torej preteklo že 16 let. Razumljivo je, da je skrajni čas, da se vrši, da dobimo novo duhovno okrepitev za današnje hude borbe za vero in Boga.

Prosveta. Prosvetno društvo v letošnji sezoni kar pridno deluje. Od proslave 50 letnice je društvo uprizorilo 8 predstav z igrkami, 1 akademijo in študentje iz Ljubljane so gosto-

glasil takole: »Na prvi občinski seji, takoj po interpelaciji zaradi revizijskega poročila, županovih pisem, ki se prekmalu izvedo, in kaplanovega bavljava, pa še nekaterih drugih stvari, ker je pri nas vedno kaj novega, naj se stavi nujen predlog, da se na občinske stroške kupijo lepe, nove, bele, moderne, usnjene rokavice. In na določeni dan, datum bi se lahko razglasil na vse običajne načine, pa še v časopise bi se lahko dalo, morda tudi oglas čez celo stran — stvar bi potegnili in bi se izplačala — bi se ob veliki udeležbi psov in ljudi po končanem trudu pripravljalnega odbora lahko pričel takle obred: Gospod predstavnik občine, ki bi na vsak način moral pripadati večini, ker se tako važno mesto ne more zaupati članom manjšine, prav tako pa se tudi ni možno, vsaj na občinskih sejah se to vedno opaža, zanesti na občinske uslužbence — bi se pojavil v praznični obleki, s cilindrom, z visokim ali s polovnjakom, in tistimi belimi rokavicami ter bi med veselo pasjo godbo dvigal psičke in pse, fidelne in ščenete na tehtnico, večje zverine pa bi zapriseženi izvedenci dvigali s žerjavom, ki ga bo za to priliko gotovo blagohotno stavila na razpolago KID — v odškodnino lahko dobili nekateri njeni zastopniki zastojnske vstopnice na slavnostni tribunni in bi se vrhu tega lahko izrekla že vnaprej tudi pismena zahvala — na tehtnico in nato bi ta gospod povedal z vso slovesnostjo in trenutku primernim dostojanstvom g. zapisnikarju, — morda bi to mesto prevzel kar g. Georgioni kot predlagatelj, — koliko naj zapiše. Tiste rokavice bi igrale sicer bolj postransko vlogo, bolj zaradi lepote, ker so rejci malih živali, med katere prištevamo tudi pse, dobili podporo, za kar bodo v kratkem dobili pravilnik o dresiranju pasjih bolha in njih navajanju k lepemu in dostojnemu vedenju, ki bo določal, da ne bodo smele preveč ščipati g. predstavnika. V posebnem členu, že bolj proti koncu, bo zapisano tudi to, da bodo morale ostati med tehtanjem lepo na mestu, ker so sicer možne goljufije; če pa bi katero le preveč zaneslo proti »pruštofu« gospoda predstavnika, mora počakati lepo na mestu, dokler se jih ne bo nabralo toliko, da bi se lahko začel dostojen rajalni pohod po »pruštofu«, ki bi gotovo delal čast tej zvrsti malih živalic in zelo pospeševal tujski promet v naši občini. In da bi bilo zadoščeno tudi moralnim predsodkom nekaterih prenapetežev, bi bilo določeno, da morajo imeti bolhači posebno barvane kožuhe, da bi se razločili od bolh. Gospodu predstavniku bi bilo tudi dovoljeno, da bi sem in tja med rajalnim pohodom nekoliko privzdignil kakšno ramo in na ta način cenjene gledalce opozoril, kje se trenutno nahajajo glavne sile tega pohoda. In bi stvar nesla milijone samo z vstopnino, kaj šele s pasjimi taksami, ki bi se na ta način mnogo natančneje pobirale kot sedaj. In si niti ne pridržujemo avtorskih pravic, ampak dovoljujemo svobodno uporabo tega predloga, vendar pa samo v mejah naše občine, ker nismo tako neumni kakor Jeseničani, da bi drugam hodili kazat na vrste dohodkov, ki jih doma ne moremo uresničiti. Vsekakor: glavna stvar je napredek!

Zunanje lice naše občine je povzročilo, da je je na tej seji odprl usta tudi neki doslej gluhonemi, ki je začel obširno razpravljati o »javnih zgradbah in poslopih«, ki da so pomazana z groznimi napisi, pred katerimi se mu kar lasje ježijo, in končal z javno zgradbo električnega droga v bližini njegove hiše, na katerem noč in dan visita dve zastavici. Splošno mnenje je bilo: »Well roared, lion!« — pardon, pa to je angleško. No, sicer pa bo o tem, kaj to slovensko pomeni, lahko razpravljaj poseben članek v »Bulletinu« naše Akademije, oddelek za znanost, sekcija: študij modernih jezikov.

V svrhu olepšave kraja bomo po vseh izgledih morali pretlačiti vse blato, ki je sedaj na cestah, še enkrat, ker se bo kasneje najbrž porabilo za okenske cvetlice. Namen bo posvečeval sredstva. Zato naj vsaka neupravičena jeza in nerganje odpadeta.

Oster ukor bo dobil na prihodnji občinski seji odbornik, ker gleda med sejami neprestano nazaj in se smeje ter norčuje iz tistih, ki so v zadnjih klopeh. Ker je tako ponašanje za vsakega pametnega človeka neprimerno, ga bo najbrž gospod župan proglasil za neumnega.

Prvi glasovi o internaciji našega g. kaplana so se začeli širiti po Borovljah in Marijini vasi. Kraj internacije za enkrat še ni natančno določen. Nekateri govore, da bo interniran v neki pisarni KID, drugi pa se zopet navdušujejo za predlog, da bi ga internirali v občinski hiši, in sicer v županovi pisarni. Kateri predlog bo zmagal, je za enkrat še negotovo. Upamo pa, da drugi. Toda ta stvar ne bo zastoj za njega; fant si bo moral sam zaslužiti svoj ričet. Zaradi njega bodo vso županovo pisarno preuredili v srednjeveški uri podoben štibelc, kakršnih imajo po Nemčiji vse polno, zlasti po magistratih, zaradi česar tudi smatramo zadnji predlog za najumestnejši. Večkrat na leto bi se dalo v časopise, da bo te in te dni razstavljen v občinski hiši na Koroški Beli tamkajšnji kaplan — »zverina« —, ki kali dnevni in nočni mir. In bi se lahko take dni odprlo tudi okno na cesto in bi se moral g. kaplan pokazati pred oknom in priklanjati se gledalcem, godba pa bi igrala med tem: Boš videl, ti kaplan... Pobirala bi se tudi vstopnina, ki bi se lahko porabila tudi za »pozitivno delo« tistih, ki so si te načrte zamislili.

Demokracija si je pred kratkim kupila novo obleko in se 25. februarja odpravila na neki sestanek na Savi. Z javnim glasovanjem je bila zelo zadovoljna, ker se že dolgo bori za ta sistem. Sicer pa bo o stvari itak izšel daljši pohvalni članek v Sloveniji.

Da se naši rdeči sodrugi na noben način ne morejo iznebiti nekoga, ki jim je grozno v železnicu, bo najbrž krivo to, ker je zvonilo za njim poldne. In po stari veri se tak človek tako vgnezditi na Beli, da ga ne moreš spraviti proč ne zlepa ne zgrda.

Da je naše poročilo danes malo daljše, naj nam cenjeni bralci oprostite. Bo pa drugič malo krajše, ker bo — kakor izgleda — delala naša občinska uprava kar s pooblastili, ker so »amandmani« danes zelo v modi.

Pa še nekaj! Baje — kakor so izjavili gospod župan — se je vrnil na občino šolski proračun precej skrtičen. Nekateri bi radi vsa črtanja spravili pod rubriko: farovško maslo, — pa to ne bo res, ker lahko vsak Belan pove, da v farovžu nimajo krav in bi to vedeli povedati na primer tudi najmlajši člani naše nove veterinarske generacije, kakor so Koširjev Franck in Peterčev Jože in podobni, katere bi obč. upravi predlagali, da jih imenuje v komisijo za ocenjevanje bikov, da bi se nič več ne dogajalo, kar je tako pogosto v državi Danski, da bi gospodje ta posel opravili kar za gostilniško mizo, ker bi si ti strokovnjaki živino temeljito ogledali, preden bi izrekli svojo sodbo. — Bolj verjetna pa se nam zdi zaradi šolskega proračuna druga verzija: da je bil to samo prvi poizkus z našim novim krematorijem. In ugotoviti moramo, da je bil za prvo probo dosežen kar dober uspeh, ker je od 100 odstotkov ostalo samo 7 odstotkov. Boljši krematoriji dosežejo tudi nižje odstotke, toda pri nas je treba upoštevati, da smo šele pričeli s poizkusi in se še ne moremo kosati z njimi.

Sportno-gimnastična akademija ASK Gorenjca

Sportno gimnastična akademija je po programu popolnoma podobna telovadni akademiji, le da je njen namen različen. Akademije telovadnih društev so prirejene iz namena, pokazati javnosti napredek članov in članic v telovadbi preko zimske sezone. Namen sportno gimnastične akademije je, pokazati sportnikom in ostalim pravilno gojitev sporta. Ne rekorderstvo, nego »Zrav duh v zdravem telesu« mora biti smoter vsakega sportnega kluba in poedinca. Poleg nastopov z lepimi gimnastičnimi vajami, raznimi gimnastičnimi plesi, sabljaškimi vajami bodo brez dvoma najzanimivejše točke nastop deklet in fantov na telovadnem orodju. Največjega priznanja bodo gotovo deležni fantje, ki bodo nastopili na konju, na bradlji in drogu z vajami, ki ne bodo v ničemer zaostajali za nastopi telovadcev. Že imena nastopajočih jamčijo, da bo orodna gimnastika na višku, Kermavner, Hvale, Tomšič, Varšek. Kdo še ni slišal o njih, ki so tolikokrat nad vse častno zastopali našo državo na mednarodnih tekmah? Poleg teh bodo nastopili na orodju tudi domači fantje, člani ASK Gorenjca. Namen orodne gimnastike pa je, jeseniški sportni mladini pokazati, da za dobrega sportnika ne zadošča samo treniranje njegove specialne panoge, nego da vsak sportnik mora

gojiti tudi orodno gimnastiko, ako hoče imeti uspehe.

Prepričani smo, da bo akademija uspela in da bodo obiskovalci nad vse zadovoljni. Saj to je edinstven primer, da se je klub osmelil na tako prireditve, kakršne včasih še tel. društva ne morejo izpeljati tako, kot bi jih morala.

Vse točke sporeda se izvajajo ob spremljevanju salonskega orkestra. Spored je sledeč:

1. »Hej Slovenci!« (godba);
2. Vstajenje (alegorična slika);
3. Gimnastične vaje (dekleta);
4. Gimnastične vaje (mladci);
5. Konj (fantje);
6. Pesem mladenk (rajanje deklic);
7. Dvovišinska bradlja (dekleta);
8. Začetna gimnastika (fantje);
9. Narodni ples (dekleta);
10. Bradlja (fantje);
11. Gimnastične vaje (fantje);
12. Težka gimnastika (dekleta);
13. Konjički (rajanje deklic);
14. Drog (fantje);
15. Vaje s sabljami (fantje);
16. Zaključna skupina.

Akademija se vrši dne 21. marca ob 5. uri popoldne v Krekovem domu.

Nova kolektivna pogodba pri KID

Podpis kolektivne pogodbe je v kroniki delavskih mezdnih gibanj važen dan. Jeseniška kronika jih beleži precej. Beležila bo tudi dan 24. februarja. Na ta dan se je — kakor že vsi vemo — podpisala sedaj veljavna kolektivna pogodba. Pogodba, ki je v vsem spremenila sestav prejšnjih pogodb in je uvedla popolnoma nov sistem razmerja, ki naj nastane med delavci in KID. Za delavsko zastopstvo je bil položaj težak. Sprijazniti se je bilo treba s sistemom in povprečnim znižanjem 11%, kar je bilo bistvo skoraj dvamesecnega razpravljanja.

Vpričo dejstva, da je imela delavska delegacija, ki je zastopala preko 2500 delavcev in njihovih družin, težko stališče, je bilo pričakovati možatega in objektivnega nastopa pred delavsko maso in na razpravah. Tega pa ni bilo, vsaj v toliki meri ne, kakor je v tako resnih dnevih, ko se delavcu odmerja kruh, nujno potrebno. Starejšim delavcem pri KID so še prav dobro v spominu mezdná gibanja prvih povojnih let, ki so jih vodili socialdemokrati s svojim demagoškim in hujškaškim načinom. Več jim je bil prestiž organizacije kakor pa stvarnost položaja. Ko so se takrat razprave vršile v hotelu »Triglav«, so zahtevali, da se morajo zastopniki naše organizacije odstraniti. Šele potem, ko je zastopnik tovarne sam opozoril, da ni navzoč zato, da posluša delavske organizacijske spore, temveč zato, da se pogaja o plačah, se je razprava pričela. Samo zaradi prestiža njihove organizacije so morali voditelji naše organizacije celo na cesto od svojega večletnega dela pri KID in to družinski očetje brez vsake imovine. Teror in demagogija nad delavstvom sta spremljala delavske borbe od večinske organizacije. Delavstvo se še dobro spominja, kako so se vršili sprejemi v tovarno takrat, ko so ta posel imeli v rokah njihovi glavni zaupniki, ne socialna potreba ne drugačna upravičenost ni bila mero-dajna, samo če si podpisal pristopnico k njim, si smel upati, drugače je bilo brez energične intervencije zaman. Delavstvo še danes obsoja nastop marksističnih veljakov iz leta 1932, ko so

v težkem mezdnem gibanju smatrali bolj za potrebno preganjati klerikalce in jih odstranjevati od razprav, kakor pa enoten nastop vsega delavstva za čim uspešnejšo rešitev gibanja. Res, pričakovali smo, da so taki nastopi za nami, v zgodovini, v resen pouk. Da, kadar se delavstvo nahaja v mezdnem gibanju za svoj kruh in svoj položaj, naj odpade vsaka barva organizacije in naj delavsko zastopstvo enotno, stvarno in objektivno nastopa napram svojemu partnerju, da bo uspeh za delavstvo ugodnejši. Minulo gibanje pa nam je z izvršenimi dejstvi samo izpričalo, da taki žalostni pojavi še danes obstajajo. Vsem nam je znano, da je pri teh razpravah nastopila tudi na katoliških načelih zgrajena delavska organizacija: Zveza združenih delavcev, ki se je rodila v Ljubljani vprav zaradi neodločnosti JSZ, v načelnih zadevah in ki ima svojo podružnico na Breznici, v kateri so včlanjeni delavci KID z Jesenic in iz Javornika. Menimo, da ni bistvene važnosti, ali kaka organizacija zastopa 100 ali samo 50 članov, temveč je važno, kako zastopa, in če je legitimno priznana. Zgodilo pa se je zopet to, kar je delavstvo vedno obsojalo. Delavski zastopniki treh organizacij SMRJ, NSZ, JSZ so bili mnenja, da je ta nova, še neomadeževana organizacija njim bolj nevarna kakor pa tovarniški osnutek nove pogodbe. Poslužili so se vseh trikov, da bi ji onemogočili sodelovanje in to, preden je kdo izmed zveličavnih zastopnikov vedel, kako bo nastopilo zastopstvo te organizacije in kako bo branilo delavske interese. Ne delavski kruh, ne celokupni delavski prestiž, ampak organizacijski prestiž je stopil v ospredje predvsem v vrstah SMRJ in JSZ tako močno, da so predložili KID izjavo, češ da ta organizacija ni prijavljena pri jeseniški policiji in zato ne more prisostvovati razpravam. V svojem sovraštvu do sodelavcev, včlanjenih v tej organizaciji, so pozabili celo na to, da če je podružnica na Breznici, nima nikakega stika s tukajšnjo policijo, ampak da mora biti prijavljena pri okrajnem glavarstvu v Radovljici. Da je tam prijavljena, je pa dokazano. V svoji ozkosrčnosti

váli z gledališko predstavo. Vršijo se tudi fantovski in dekliski sestanki. Fantje pa redno vadijo gimnastiko in se pripravljajo za akademijo. Vsa navodila jim daje jeseniški prosvetar g. France Klinar. V našem domu imamo tudi gospodinjski tečaj že dalj časa in bo trajal verjetno do 15. aprila. Od 3.—5. februarja smo imeli kmetijski tečaj v Prosvetnem domu. Bil je zelo dobro obiskan. Pri vsakem predavanju, katera so bila na dan po tri, je bilo 60 do 80 poslušalcev. Predavali so trije inženirji od banske uprave. Pripravljamo še dve igri, in sicer »Župnik iz cvetočega vinograda«, ki bo na velikonočni ponedeljek, in »Hrepenenje po materici«, vojno dramo. Dekleta z gospodinjskega tečaja bodo tudi na čevtno nedeljo uprizorile gledališko predstavo. G. šolski upravitelj pa pripravlja za otroke akademijo za »materinski dan« na belo nedeljo.

Vincencijeva konferenca je priredila dne 28. II. dobrodelno predstavo. Na sporedu je bila nova Finžgarjeva drama »Nova zapoved«. Na zadnji seji se je tudi končno odločila zbirati fond za graditev ubožne stanovanjske hiše. Partisoč dinarjev je takoj prejela od dobrotnikov in tudi občinska uprava je dala postavko v proračun za I. 1937-38.

Stavbinski delavci

Pod tem naslovom prinaša časopis »Delavska fronta«, ki je neoficielno glasilo Zveze združenih delavcev, v svoji zadnji številki poročilo o pogajanjih za novo kolektivno pogodbo za stavbinsko delavstvo. Ker je to poročilo važno tudi za nas stavbince na Jesenicah, ga v celoti priobčujemo:

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo so se pričela. Veliko je k temu pripomogla ZZZ s svojim korakom pri kr. banski upravi. Dne 26. februarja je sklicala Inspekcija dela po nalogu banske uprave prve razgovore za kolektivno pogodbo stavbinskega delavstva. Razgovor se je vršil v prostorih Delavske zbornice, navzoče so bile vse štiri delavske organizacije. — Najprvo se je poravnala ona malenkost radi lepaka, pri čemur so se graditelji čutili užaljene, bila pa je na obeh straneh dobra volja in tako se je zadeva likvidirala. Razgovori so se pričeli na temelju že lansko leto predložene ga osnutka. Na teh prvih pogajanjih se je končno dosegel spora-

zum glede delovnega časa, in sicer tako, da velja za stavbno stroko deseturni delavnik z angleško soboto, to pa samo, če jo zahtevata dve tretjini delavstva enega podjetja. Delavska delegacija je na deseturni delavnik pristala predvsem radi dejstva, ker bo kolektivna pogodba veljala za vso dravsko banovino in bo s tem mogoče urediti delovni čas stavbinskega delavstva tudi na deželi. Ker največje preglavice delajo podeželani, ker so delali po 12, 14 in celo 16 ur dnevno. Na ta način pa bo to sedaj onemogočeno ali vsaj zelo omejeno. Po tem sporazumu so bila pogajanja prekinjena in se bodo nadaljevala 8. marca. Trajala bodo 3 dni. Ker pa bodo graditelji že prej javili svoje protipredloge, tako da bo lahko delavska delegacija zavzela že precej enotno stališče, je upati, da bodo — ako ne pride vmes kaj nepričakovanega — pogajanja drugi teden uspešno zaključena in nova kolektivna pogodba podpisana. Je pa v ostalem že itak skrajni čas, ker sezona se že pričenja in je dobro za vse, da je to vprašanje rešeno, ker se potem sezona lahko nemoteno razvija. Upajmo, da bo pri graditeljih dobra volja, da pride do zadovoljive pogodbe, na drugi strani pa gotovo bo in je še vedno bila.

so šli tako daleč, da so celo na razpravah zastopstvo te organizacije omalovaževali tam, kjer bi delavska enotnost morala biti najjačja, in to brez povoda. Dobesedni stenografski zapisniki, kjer so zapisane vse izjave zastopnika katerekoli organizacije, zastopnikov tovarne in tudi te nove organizacije, bodo razkrinkali še marsikatero demagogijo in neresnične vesti, ki so bile podane kjerkoli. Takrat bo delavstvo samo sodilo in obsodilo. Če so nastopali tako proti ZZD marksisti, ki so drugačnega svetovnega nazora in ki ob vsaki priliki, tudi v najbolj resnih krušnih borbah, bijejo po nas, je že razumeti. Da pa se je na to polje spustilo zastopstvo JSZ, ki je še leta 1932 v poročilu »Kako smo sodelovali«, ki ga je izdala obenem s takratno kolektivno pogodbo in v katerem ostro obsoja nastop marksistov in ki si je do zadnjega časa lastila legitimacijo najresnejše organizacije, je pa resnemu delavcu težko razumeti. To pa še tem bolj, ker se je postavila ob ramo marksistov in tako rekoč najbolj bila po ZZD, čeprav ji je po svetovnem naziranju najbolj blizu. Tako postopanje je JSZ samo v škodo. Kdo ima pravico do obstoja, bo pokazala bodočnost. Resno delo je temelj obstoja vsake ustanove. Trenja med organizacijami so bila in bodo ostala, vsaka se bori za zaupanje delavstva. Ta borba pa naj bo resna in stvarna. Kadar pa je delavstvo v mezdnem gibanju, takrat pa naj bo vsem mar edinole kruh in ničesar drugega. Naj bo to zadnje gibanje, v katerem so se izvršili prav nič koristni nastopi med delavskimi delegacijami. To je v dobrobit delavstva. In to mi želimo.

Kakšna je nova pogodba? Vsak delavec jo je prejel. Ze med gibanjem je lahko vsak videl, da gre za popolnoma nov sistem. Jedro te pogodbe je pa v tem, da se je vse delavstvo porazdelilo v osem skupin in da ne vsebuje akordnih postavk, kakor so jih vse prejšnje pogodbe.

Osnovna mezda je za vse delavstvo enaka. Razliko v zaslužku napravi šele skupinska doklada. Akordni zaslužek pa je po pogodbi zajamčen s 15% nad skupinsko mezdo. Pogodba tudi navaja pridnostne premije, kar pa je bilo že prej. Večina režijskih delavcev je to premijo prej dobivala, eni več drugi manj — po presoji obratovodstva — tako bo tudi sedaj. Premija se daje največ 15% na skupinsko mezdo.

Z novo pogodbo je ukinjena stanovanjska doklada. Tovarna si tega denarja ni prilastila, nego je predlagala, da se uvede lokalni pokojninski fond, kot nekak priboljšek jeseniškim upokojenim delavcem. Sporazuma pa v tem še ni. Za ta čas, dokler se ne stvori sporazum, za kaj se bo ta znesek uporabil, pa se bo nalagal pri Bratovski skladnici. Nova stvar v pogodbi pa so delavski dopusti. Povprečno pride na vsakega delavca 4 dni v letu. Kako je s temi dopusti, pa bomo še poročali, kakor tudi o poteku in o vseh važnejših točkah pogodbe.

Pogodba je stopila v veljavo 15. februarja z vsemi svojimi dobrimi in zlemi posledicami. Izvajanje pogodbe pa bo pokazalo še marsikatero nejasnost, ki jo bo treba z obojestransko dobro voljo odpraviti v interesu mirnega sožitja in ustvarjanja obeh pogodbenikov.

Z Dovjega

V soboto, dne 6. marca je umrl po daljši boleznii gospod **L a h J a n e z**, posestnik in kolar na Dovjem. Pokojni je bil star šele 52 let. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil na listi gosp. Janša izvoljen v občinski odbor. Naj mu sveti večna luč!

Dopisujte v naš list „Na mejah“!

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, telefon št. 605

Zadružna tiskarna

c. z. o. z. v Ljubljani

Tyrševa cesta 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE

KREKOV DOM